

GÖREVİ YAPTIRMAMAK İÇİN DİRENME SUÇU

Prevention of Public Duty

Murat Aybars TUNCA*

ÖZ

Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 265. maddesi, kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek amacıyla cebir veya tehdit kullanılmasını cezalandırmaktadır. Bu suç, kamu görevlisine karşı fiziksel güç kullanılması (cebir) veya ona veya yakınlarına zarar verme tehdidi ile korkutma (tehdit) şeklinde gerçekleşebilir. 765 sayılı eski TCK'da düzenlemesi bulunmakla birlikte, 5237 sayılı yasada sadece görevin engellenmesi cezalandırılmaktadır. 5237 sayılı TCK ile pasif direnme fiilleri artık suç olarak kabul edilmemektedir. Suçun temel cezası altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıdır ve nitelikli hallerde ceza artırımı öngörülmüştür. Suçun mağduru kamu görevlisi ve kamu idaresidir, fail ise herkes olabilir. Nitelikli haller, yargı görevi yapanlara karşı işlenmesi, tanınmayacak hale gelerek veya birden fazla kişi tarafından işlenmesi, silahla veya suç örgütlerinin korkutuculuğundan yararlanarak işlenmesi şeklinde düzenlenmiştir. Görevi yaptırmamak için direnme suçuna teşebbüs ve iştirak mümkündür, içtima hükümleri de uygulanabilir. Kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemeye yönelik tehdit söylemlerinin yaygınlığı ve benzer söylemlere ilişkin Yargıtay'ın farklı yöndeki kararları çalışma konusunun ceza hukukundaki güncelliğinin önemli göstergelerindedir.

Anahtar Kelimeler: Direnme, Kamu Görevlisi, Kamu İdaresi, Cebir, Tehdit

---

Makalenin Geliş Tarihi: 29.07.2024, **Makalenin Kabul Tarihi:** 30.11.2024.

* Arş. Gör., İ.D. Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Anabilim Dalı, e-posta: aybars.tunca@bilkent.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7398-5881.

ABSTRACT

The Turkish Penal Code (TPC), under Article 265 of Law No. 5237, defines the crime of using force or threats to prevent public servants from performing their duties. This crime involves physical force against a public servant or threats to harm the servant or their relatives, instilling fear. While the former TPC No. 765 regulated this offence, only preventing duty is punishable under Law No. 5237. Passive acts of resistance are no longer criminalized. The base penalty is imprisonment from six months to three years, with increased penalties for qualified circumstances. The victims of the crime are the public servants and the public administration, and anyone can be the perpetrator. Qualified forms include crimes against judicial officers, involving weapons, or taking advantage of criminal organizations' influence. Special forms include attempts, participation, and provisions on concurrence. The widespread occurrence of threats to prevent public servants from their duties, along with varying Court of Cassation rulings, highlights the issue's relevance in criminal law.

Keywords: Resistance, Public Servant, Public Administration, Force, Threat

GİRİŞ

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 265. maddesinde görevi yaptırmamak için direnme suçu ile kamu görevlisine karşı, görevini yapmasını engellemek amacıyla cebir veya tehdit kullanılması fiilleri cezalandırılmaktadır¹. Kamu görevlisine karşı görevini yaptırmamak için direnme iki şekilde gerçekleşebilir. Seçimlik hareketlerden cebir, kamu görevlisinin görevinin gereklerini yerine getirmesini engellemeye elverişli, kamu görevlisine yönelmiş fiziksel güçtür². Tehdit ise kamu görevlisinin

---

¹ RG, 12.10.2023, S. 25611

² Cebir kullanmak suretiyle işlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu hakkında Yargıtay kararı için bkz. "... kavga olduğunun ihbar edilmesi üzerine olay yerine görevli polis memurları katılanların ve şikâyetçinin geldiği, kavganın devam ettiğini gören katılanların sanık ... ve inceleme dışı diğer sanık H. A.'ya polis olduklarını söyleyerek uyardıkları esnada sanık ...'ın katılan ... U.'nun omzundan çekerek yere düşürdüğü, yere düşen katılana diğer sanığın vurmaya devam ettiği, bu eylemler nedeniyle katılan ... U.'nun basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte yaralandığı, olaya müdahale eden diğer polis memuru katılan ... A.'yı ise

görevini yapmasını engellemeye yönelik olarak kamu görevlisinin kendisine veya yakınına karşı hayatına, beden bütünlüğüne, cinsel dokunulmazlığına veya malvarlığına ağır zarar vereceğinden bahisle bir kötülük işlenebileceği korkusunu yaratmak şeklinde gerçekleşir³.

765 sayılı TCK döneminde, m.254'te düzenlenen "...vazifesine müteallik bir işi yapmaya yahut yapmamaya icbar için şiddet veya tehdit gösteren kimse..." şeklindeki kapsam gereği kamu görevlisinin görevini yapmaya cebir ve tehdit ile zorlanması cezalandırılmaktaydı⁴. 5237 sayılı TCK'da sadece kamu görevlisinin görevini yapmasının engellenmesi m.265 kapsamında cezalandırılmaktadır. Kamu görevlisinin görevini yapması için cebir veya tehdit kullanma durumunda kamu görevlisinin görevini yapmaması için direnme değil, görevini yapması için direktme söz konusu olacağı için m.265'te düzenlenen suç oluşmayacaktır⁵.

---

sanıkların omzundan tutarak yere yatırarak vurdukları, katılan ... A.'nın darp nedeniyle basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte yaralandığı, anons üzerine olay yerine gelen şikâyetçi ... K.'nin olaya müdahale ettiği esnada sanık ...'ın şikâyetçiyi tuttuğu ve inceleme dışı sanık Y.O.'nin şikâyetçiye vurarak olay yerinden kaçtığı, şikâyetçinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte yaralandığı, bu nedenle sanık ...'ın görevi yaptırmamak için direnme suçunu işlediği..." Y. 4. CD, E. 2022/15968, K. 2023/21651, 27.09.2023, (Lexpera); Cebir ve tehdi ile ilişkin öğretideki değerlendirmeler için bkz.: Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Legem Yayınevi, 2023), 244-250.; M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, ve Ü. Kerim Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 419-422; Mahmut Koca ve İlhan Üzülmöz, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2020), 392-394, 432-433.

³ Tehdit kullanmak suretiyle işlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu hakkında Yargıtay kararı için bkz. "...Sanığın, sürücü ve ruhsat belgelerinin bulunmaması ve alkollü olması nedeniyle trafik cezası uygulayan polis yakınlarına "ben bu otoyolu yarın buradan alırım, bana bir şey yapamazsınız, arkam güçlüdür, bunun hesabını sizden sorarım" demesi eylemlerinin bütünüyle görevliye direnme suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yetersiz gerekçeyle görevliye sövme ve tehdit suçlarından hükümler kurulması..." Y. 4. CD., E. 2006/9129 K. 2008/8239, 6.5.2008, (Lexpera).

⁴ RG, 13.03.1926 S. 320

⁵ Zeynel Temel Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," içinde *Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan*, ed. Ayşe Nuhoğlu (İstanbul: Beta Yayınları, 2014), 491-542.; Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve Rifat Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayınları, 2017), 1138. Yazarlar, kamu

Mülga TCK'nın m.258 "...memuriyetine ait vazifeleri ifa sırasında cebir veya şiddet veya tehdit ile mukavemet..." hükmünden farklı olarak, TCK m.265'te kamu görevlisine karşı görevi yaptırmamak için direnmenin kamu görevlisinin görevini icrası sırasında gerçekleşmesine ilişkin ifade yer almamaktadır. 5237 sayılı Kanun'daki bu farklılığa rağmen öğretilerdeki bazı yazarlar icra edilmeyen bir göreve direnmenin söz konusu olamayacağı, direnmenin gerçekleşmesi için kamu görevlisinin görevini icra etmeye başlamış olması gerektiğini değerlendirmektedir⁶. Öğretilerde katıldığımız görüşe göre direnme kamu görevlisinin görevi icraya başlamasından önce de gerçekleşebilir ve görevin icraya başlanmasından sona ermesine kadar da gerçekleşmesi mümkündür⁷.

Kamu görevlisine karşı görevini yaptırmamak için direnme icrai davranışlarla gerçekleştiği durumda aktif mukavemet söz konusu olur. İcrai davranışlarla gerçekleşmediği durumda pasif direnme söz konusu olur. Mülga TCK'nın m.260 "*Kanun ve nizam hükümlerinden birinin icrasına muhalefet için nüfuz ve müessir kuvvet sarfedenler bir seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.*" hükmü gereği pasif direnme fiilleri cezalandırılmaktayken, 5237 sayılı TCK ile pasif direnme fiilleri kanun kapsamına alınmadığı için artık suç teşkil etmemektedir⁸.

---

görevlisinin görevini yapması için cebir veya tehdit kullanılması durumunda cebir, tehdit veya kasten yaralama hükümlerinin uygulanabileceğini belirtmişlerdir.

⁶ Zeki Hafizoğulları ve Ezgi Aygün Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar* (Ankara: Us-A Yayıncılık, 2014), 175.; Zeki Hafizoğulları ve Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Mille ve Devlete Karşı Suçlar* (Ankara: Us-A Yayıncılık, 2016), 119.

⁷ Mustafa Arslantürk, *Zimmet, İrtikap, Rüşvet ile Görevi Kötüye Kullanma, Direnme, Görevli ve Görev Suçları* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2021), 339.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1140.; Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 513.; Sinan Cüni, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," *İstanbul Barosu Dergisi* 92, no. 3 (Mayıs-Haziran 2018): 239-246, 242.

⁸ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 173-174.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Mille ve Devlete Karşı Suçlar*, 119.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1142.; Cüni, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," 243.; Enes Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2020), 22.; Ramazan Keklik, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19, no. 4, (2015): 259-295, 261.; Yargıtay'ın pasif direnmenin artık suç teşkil etmediği yönündeki

Görevi yaptırmamak için direnme suçu bakımından şikâyet, bir muhakeme şartı olarak öngörülmediği için görevli makamlar kendiliğinden harekete geçerek ceza muhakemesini başlatabilir⁹. Suç uzlaşmaya tabi olmadığı için kovuşturmanın başlaması bakımından da özellik arz eden bir durum söz konusu değildir¹⁰.

Suçun temel şeklinin yaptırımı altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıdır. Nitelikli hallerinden m.265/2'deki suçun yargı görevi yapanlara karşı işlenmesinin yaptırımı iki yıldan dört yıla kadar hapistir. Diğer nitelikli haller bakımından suçun temel şeklinin yaptırımı, m.265/3'teki kişinin kendisini tanınmayacak hale getirmesi suretiyle veya birden fazla kişi tarafından suçun işlenmesi durumunda üçte bir oranında; m.265/4'teki suçun silahla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi durumunda yarı oranında arttırılır.

---

kararları için bkz. “Sanığın kimliğini vermemesi nedeniyle ekip aracına bindirildiği sırada uzaklaşmak istemesi ve buna engel olmak isteyen polis yakınının, sanığın herhangi bir eylemi bulunmadığı halde kendi kusuruyla yaralanması eyleminde; araca binmemek için zorluk çıkarma ve kaçmaya çalışma hareketinin 756 sayılı TCY.nun 260.maddesinde öngörülen pasif direnme suçunu oluşturduğu, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCY.nun 265.maddesinde cebir ve tehditle görevi yaptırmamak için direnme suçu düzenlenmiş olup, kişilerin görevliye karşı gerçekleştirdikleri cebir ve tehdit içermeyen pasif nitelikteki eylemlerinin suç olarak benimsenmediği...” Y. 4.CD, E.2006/5382, K.2006/13684, 11.07.2006, (Legalbank).; “...tipik hareketleri içermeyen pasif direnme fiillerinin bu suçu oluşturmayacağı göz önüne alındığında, somut olayda kırmızı ışıkta beklediği esnada plakasız şekilde motosiklet kullandığı fark edilen sanığı durdurarak işlem yapmak isteyen katılanın aracın hareket etmesi üzerine sanığın omuzunu tuttuğu, buna rağmen motorsikletle ilerlemeye devam eden sanığın katılanın sürüklenerek yaralanmasına sebep olduğu anlaşılan olayda, hangi görevin yaptırılmaması için cebir, tehditle nasıl direndiği, katılanın sanığı bu şekilde omuzundan tutup hareket serbestisini kısıtlama yetkisi olup olmadığı hususları denetime imkan verecek şekilde karar yerinde gerekçeleriyle gösterilmeden ve kamu görevlisini kasten yaralama suçu tartışılmadan yetersiz gerekçelerle yazılı şekilde mahkumiyet hükmü kurulması...” Y. 5. CD., E. 2013/1907, K. 2014/6751, 17.6.2014, (Lexpera).

⁹ Nevzat Toroslu ve Metin Feyzioğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, (Ankara: Savaş Yayınevi, 2019), 53.

¹⁰ Toroslu ve Feyzioğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 324.

I. SUÇ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

A. Hukuki Konu

Bir suç tipinin incelenebilmesi için öncelikle o suçun hukuki konusu ele alınmalıdır. Suçun hukuki konusu, suçu öngören norm tarafından korunan ve suç fiili tarafından ihlal edilen hukuki varlık veya menfaattir¹¹.

Kamu idaresinin doğru ve düzgün işleyişini teminat altına almak için getirilmiş bu hükmün hukuki konusunu: kamu idaresinin işlevlerini yerine getirmesinin engellenmeden, barış içinde gerçekleşmesine ve kamu idaresinin güvenilirliği ve saygınlığının korunmasına ilişkin kamusal yarar oluşturmaktadır¹².

Öğretideki bazı yazarlar suç ile iki hukuksal değer korunduğunu değerlendirmektedir¹³. Öğretide bu görüşteki yazarların işaret ettiği üzere Yargıtay da kamu idaresine ilişkin yukarıda belirttiğimiz idarenin işleyişine ilişkin kamusal yarar yanında, direnilen kamu görevlilerinin özgürlüğü ve vücut bütünlüğünün de korunduğu görüşünü benimsemektedir¹⁴.

¹¹ Sulhi Dönmezer, *Ceza Hukuku Özel Kısım: Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*, (İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1981), 3. Nevzat Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, (Ankara: Savaş Yayınevi, 2019), 164. Nevzat Toroslu ve Haluk Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, (Ankara: Savaş Yayınevi, 2023), 110.

¹² Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 172.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 117.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1138-1139.; Cüni, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," 243.

¹³ Farklı yönde görüşler için bkz. Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 1157. Yazarlar sadece kamu idaresine ait hukuksal değerlerin ihlal edildiğini belirtmişlerdir.

¹⁴ Çetin Arslan, "Memura Aktif Mukavemet Suçu ve Bazı Suçlarla İçtimai Sorunu," *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 51, no. 2 (2002): 36.; Gülay Tunç Şık ve Hüseyin Şık, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2016), 9; Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 498-499.; Keklik, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," 262.; Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 54-55.; Yargıtay, "...suçla korunan hukuki yarar, kamu idaresinin güvenilirliği ve işleyişi olup bu suçta, kamu faaliyetlerine kişilerin saygı göstermelerinin sağlanması ve kamu görevlerinin yerine getirilmesi dolayısıyla da kamu görevini yerine getirenleri engellemeye yönelik fiillerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. 765 sayılı TCK'nın yürürlüğü sırasında Ceza Genel Kurulunun 26.11.2002 tarihli ve 279-406 sayılı kararında;

B. Mağdur

Suçun mağduru, suç fiilini ortaya koyan norm tarafından korunan ve suç fiilinin gerçekleşmesiyle ihlal edilen hukuki varlık veya menfaatin sahibi veya hamili yani taşıyıcısıdır¹⁵. Bir başka deyişle, suçun hukuki konusunun sahibi veya hamilidir.

Görevi yaptırmamak için direnilen kamu görevlisi ve kamu idaresi, öğretide bir kısım yazara göre suçun mağdurudur¹⁶. Mülga TCK'dan farklı olarak kamu görevlisine yardım edenlere karşı suçun işlenmesi hali açıkça düzenlenmemiştir. Kamu görevlisinin TCK'da geniş tanımlanmış olmasından

---

“Bu suç ile korunan hukuki yarar, kamu idaresi organlarının görevlerini herhangi bir engelleme ile karşılaşmadan yapmasını sağlamak suretiyle kamu idaresinde sürekliliği güvence altına almaktır” denilmek suretiyle bu husus vurgulanmıştır. Öte yandan, kendisine verilen görevi yerine getirmekte olan kamu görevlisine karşı cebir ve/veya tehdit fiili gerçekleştirilmiş olduğundan bu suçla aynı zamanda kişi özgürlüğü ve beden bütünlüğü de korunmaktadır. (Mehmet Emin Artuk - Ahmet Gökçen - A. Caner Yenidünya, TCK Şerhi, 2. Bası, 5. Cilt, Ankara, 2014, s. 7645; Osman Yaşar - Hasan Tahsin Gökcan - Mustafa Artuç, Türk Ceza Kanunu, 2. Bası, 6. Cilt, Ankara, 2014, s. 7956-7957).” ifadeleriyle 765 sayılı TCK dönemindeki içtihadına ve öğretiyeye atıfta bulunarak hem idareye ilişkin kamusal yararın korunduğunu hem de kamu görevlilerinin kişi ve beden özgürlüklerinin korunduğunu belirtmiştir. Y. CGK, E.2015/44, K.2019/312, 11.04.2019, (https://www.kanunum.com/Yargitay/2019-312/Ceza-Genel-Kurulu-2015-44-E,-2019-312-K,-11-04-2019-T_xxvid24690314_xxmid24690314_search#24690314)

¹⁵ Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, 172. Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 115. Hafizoğulları Zeki ve Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Ankara: USA Yayıncılık, 2022), 226. Tuğrul Katoğlu. “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 61, no. 2 (2012), 661. Eylem Baş, *Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 669.

¹⁶ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 172.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Mille ve Devlete Karşı Suçlar*, 117.; Suçun mağdurunun kamu görevlisi olduğuna ilişkin görüş için bkz. Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1139.; Kangal, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme,” 502.; Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 70.; Keklik, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu,” 262.; Soyaşlan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 778.; Artuk, Gökçen, Alşahin ve Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 1158-1159.; Suçun mağdurunun devlet idaresi olduğuna ilişkin bkz. Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, (Ankara: Savaş Yayınevi, 2019), 189.

dolayı öğretide katıldığımız görüşe göre kamu görevlisine yardım eden kişi de kamu görevlisi sayılır ve suçun mağduru olabilir¹⁷.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 90. maddesine göre suçüstü halinde herkes yakalama koruma tedbirini gerçekleştirebilir. Öğretiye göre bu hükmün verdiği imkân ile yakalamayı gerçekleştiren kişiye karşı TCK m.265'te düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu işlenebilir¹⁸. CMK m.90'ın kişiye istisnai nitelikte bir imkân tanıdığını vurgulayan öğretideki aksi yöndeki görüşlere göre, bu kişilerin kamusal faaliyeti geçici de olsa yerine getirmesi söz konusu değildir ve bu sebeple bu kişilere karşı görevi yaptırmamak için direnme suçunun işlenmesi mümkün değildir¹⁹.

C. Fail

Suçun faili, soyut suç hipotezinde öngörülen fiili, dış dünyada, somut olarak, bütün unsurlarıyla gerçekleştiren kişidir²⁰. Suçun faili herkes olabilir. Direnilen kamu görevlisi, TCK m.6/1,c'de düzenlendiği haliyle "...kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,..." olarak anlaşılmalıdır. Kamu görevlisinin görevi, faille ilişkin olmak zorunda değildir; öğretide "sivil itaatsizlik" olarak adlandırılan yöresel bir soruna ilişkin direnme durumu örnek olarak verilmektedir²¹.

¹⁷ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 172.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 117. Yazarlar, söz konusu kabulün hükmün kapsamını kanunilik ilkesine aleyhine genişletmek olmayacağını belirtmişlerdir. Aksi yönde yardım eden kişiye karşı bu suçun işlenemeyeceğine ilişkin bkz. Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1139.; Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 505.

¹⁸ Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1139.; Keklik, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," 262-263.; Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 15, 73-74.; Şık ve Şık, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, 68.

¹⁹ Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 506.

²⁰ Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 108. Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 393.

²¹ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 172.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 116.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1139.

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 27.11.2010 tarihli ve 6008 sayılı Kanun ile "Hükümet emrine karşı gelenler" iken "Direnme" şeklinde değiştirilen başlığa sahip 32. maddesinin 2. fıkrasına göre; kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşü gerçekleştiren kişiler, ihtar ve zor kullanmaya rağmen kamu görevlilerine karşı cebir veya tehdit kullanarak direnirse TCK m.265'teki suçun faili olurlar²². Ayrıca belirtmek gerekir ki 2911 sayılı Kanunu'nun m.32/1 hükmündeki direnme suçu, pasif direnme davranışlarını m.265'ten farklı olarak suç kapsamına almıştır.

D. Maddi Konu

Suçun maddi konusu suç fiilinin üzerinde gerçekleştirilmesi zorunlu olduğu insan veya şeydir²³. Öğretiye göre cebir kullanmak suretiyle kamu görevlisine karşı görevini yaptırmamak için direnme ancak cebirin kamu görevlisine karşı kullanılması durumunda bu suçu oluşturacaktır²⁴. Suçun maddi konusunu, cebir veya tehdidin üzerinde gerçekleştiği kamu görevlisi oluşturmaktadır²⁵. Cebirin kamu görevlisinin yakınlarına karşı kullanılması suç kapsamının dışındadır²⁶. Kamu görevlisinin almakla görevli olduğu şeyin tahribi durumunda öğretiyeye göre m.265'teki suçun gerçekleşmesi mümkündür²⁷.

²² RG, 08.10.1983, S. 18185.

²³ Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 111. Uğur Orhan, *Suçun Maddi Konusu*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023), 35-36.

²⁴ Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1139.; Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 509.

²⁵ Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, 189.; Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 506.; Şık ve Şık, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, 97-98.

²⁶ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 174.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 118.

²⁷ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 174.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 118. Aksi yöndeki görüş için bkz. Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1139.; Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 509.

II. SUÇUN UNSURLARI

A. Maddi Unsur

Suçun ikili ayrımı görüşünde, maddi unsur; davranış, sonuç, bu ikisi arasındaki nedensellik bağı ve hukuka uygunluk nedenlerinin yokluğundan oluşmaktadır²⁸. Yani suçun maddi unsuru, hukuka aykırı şekilde dış dünyada gerçekleştirilen suç fiili olarak tanımlanmaktadır²⁹.

1. Fiil

Kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek için cebir veya tehdit kullanılması durumunda m.265'teki suç işlenebilir. Öğretideki hâkim görüş cebir veya tehdit kullanımının ancak icrai davranışlarla gerçekleşebileceği yönündedir³⁰. Aksi yöndeki öğretideki görüşe göre cebirin ihmali hareketlerle gerçekleşmesi mümkün olduğu için örneğin araziye hacze gelen kamu görevlisinin zarar görmemesi için halihazırda bağlı olmayan köpeğini bağlamama ihmali davranışı ile m.265'teki suçun işlenebileceğinin kabulü gerekir³¹.

Yargı kararlarına konu olan kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek için söylenen "Haritadan yer beğen." veya "Seni sürdürürüm." gibi ifadelerle ilişkin Yargıtay farklı yönde kararlar vermektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına yansıyan bir olayda, ihbar üzerine yakalanarak haklarında işlem yapmak üzere karakola getirilen sanıklardan birinin "...Ben Kırklareli'nde Emniyet Müdürü G. B.'nin damadıyım, kendisi benim kayınpederim olur, siz kendinizi ne zannediyorsunuz, sizleri buradan sabah olmadan sürdürürüm, sizlere gününüzü göstereceğim, böyle bir dünya yok, arkadaşlarımı da bırakacaksınız, nasıl olsa elbiselerinizi çıkaracaksınız..." söylemlerinin yanında üst aramasını gerçekleştirmekle görevli kamu görevlisini "...itekleyerek "Çek ellerini üzerimden, sen demin söylediklerimi anlamadın galiba." dediği, ayrıca kendisini sakinleştirmeye çalışan şikâyetçi

²⁸ Toroslu ve Toroslu, Genel Kısım, s. 133.

²⁹ Tuğrul Katoğlu. "Ceza Hukukunda Biçim ve İçerik", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, no. 1 (2022), 142.

³⁰ Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1142.; Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 177.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 120.

³¹ Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 514.

polis memurlarına "Aranızda g...tü yiyen delikanlı varsa gelir beni arar." diyerek karakoldan dışarı çıkmaya çalıştığı..." davranışları bir bütün halinde değerlendirilerek görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğuna karar verilmiştir³².

Yargı kararlarına yansıyan bir başka olayda, park yasağına ilişkin uyarılarak arabasını çekmesi istenen sanığın uyarıda bulunan kamu görevlilerine hitaben "...Bana ceza yazamazsın, vergilerimle maaş alıyorsun, seni sürdürürüm..." ifadeleri, tehdit içeriği nedeniyle yerel mahkeme hükmüne göre görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturmuştur. Ancak Yargıtay, söz konusu sanığın ifadelerini "...polis memurlarının görev yerini değiştirme konusunda herhangi bir yetki ve gücü bulunmayıp, müştekilerin ve tanıkların beyanı ile olay tutanağı içeriği de incelendiğinde, anılan sözlerin tartışmanın bütünü ve söylendiği bağlam içinde değerlendirildiğinde, tehdit niteliğinde olmadığı ..." değerlendirmesiyle, yerel mahkeme hükmünü bozmuştur³³.

Görevi yaptırmamak için direnme suçu sırf hareket suçudur³⁴. Cebir veya tehdit kullanılması ile suç gerçekleşmiş olur, görevi yaptırmama amacının gerçekleşmiş olması suçun gerçekleşmesi bakımından aranan bir şart değildir³⁵.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına yansıyan bir olayda, icra dairesine giderek ev arkadaşına ait icra takibi dosyasını incelemek isteyen ancak istemi icra müdürü olan katılan tarafından dosyaya sadece tarafların ve vekillerinin bakabileceği gerekçesiyle reddedilen ve borcun ödenmemesi durumunda eve icraya gelinebileceği bilgisi paylaşılan sanığın "...sen bizim eve gelemezsin, haciz yapamazsın, delikanlıysan gel, gelirsen seni g...den şişlerim..." ifadeleri yerel mahkeme kararına göre TCK m.106/1 kapsamında tehdit suçunu oluşturmuştur. Ancak Yargıtay 18. Ceza Dairesi, söz konusu ifadelerin m.265'teki suç kapsamına girdiğini değerlendirerek kararı bozmuştur.

³² Y. CGK., E. 2020/172, K. 2022/719, 15.11.2022, (Lexpera).

³³ Y. 4. CD., E. 2021/10263 K. 2023/18010, 8.5.2023, (Lexpera).

³⁴ Keklik, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," 266.

³⁵ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 177.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 120.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1138.

Kararın karşı oyu “...icra memurunun o an için yaptığı görevi engelleyen cebir veya tehdidin var olup olmadığı veya yakın zamanda memurun yetkisine haiz olduğu görevi engellemeye yönelik tehdit veya cebrin var olup olmadığı...” sorununun çoğunluk tarafından değerlendirmeyeğini belirtmiştir. İcra müdürünün haciz yapma yetkisinin ancak borçlunun talebine bağlı olduğunu vurgulayan karşı oy gerekçesinde, doğmamış bir yetkinin engellenmesi söz konusu olamayacağından yerel mahkemenin tehdit suçundan kurduğu hükmün onanması gerektiğini savunmuştur.

Karara karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından karşı oydaki gerekçelerle CMK m.308’de düzenlenen itiraz yoluna başvurulmuştur. 18. Hukuk Dairesi itirazı yerinde görmeyerek dosyayı m.308/3 gereği Yargıtay Ceza Genel Kuruluna göndermiştir. Ancak sanığın ölümü dolayısıyla Yargıtay Ceza Genel Kurulu asıl uyumsuzluk konusunu değerlendirmemiştir ve itirazı reddetmiştir³⁶.

Görevi yaptırmama amacının, görevi yaptırmamak için direnme suçunun oluşumu bakımından aranan bir şart olmadığı göz önüne alındığında elverişli nitelikte olduğu kabul edilebilecek tehdit ifadelerinin m.265’teki suç oluşturduğu hakkındaki 18. Ceza Dairesi’nin çoğunluk görüşüne katılıyoruz. Tanık anlatımlarından icra dairesinin içerisinde herkesin duyabileceği şekilde ifade edildiği anlaşılan tehdit cümlelerinin, takip dosyasının işlemde olduğu göz önüne alındığında görevi yaptırmamaya elverişli olduğunun kabulü gerekir.

Karşı oy gerekçesinde ifade edildiği şekliyle görevi yaptırmamak için direnmenin icra dairesine karşı sadece haciz sırasında işlenebileceği sonucu çıkmaktadır. Ancak, bu yaklaşım icra takibinin diğer evrelerinin kamu görevlisinin gerçekleştirdiği görevler olduğu gerçeğini göz ardı etmektedir. Değerlendirmemize göre örneğin takip başlatmak isteyen bir alacaklının dosyasının teslim alınmasını veya işleme konulmasını engellemek için icra dairesindeki kamu görevlilerinin tehdit edilmesi durumunda da m.265 kapsamındaki suç oluşacaktır.

Görevi yaptırmamak için direnme yukarıda belirttiğimiz gibi icrai hareketlerle gerçekleşmelidir. Ancak icrai hareket olsa da pasif direnme teşkil edebilecek davranışların gerçekleşmesi de mümkündür. Yargıtay kararına yansıyan bir olayda sanığın pasif direnme teşkil eden kaçması sırasında polis

---

³⁶ Y. CGK., E. 2020/172, K. 2022/719, 15.11.2022, (Lexpera).

memurundan vücut hareketi ile kurtulması ile polis memurunun dengesini kaybederek düşmesi arasında illiyet bağı bulunmadığı için 18. Ceza Dairesinin kararına göre suç oluşmamıştır³⁷.

2. Hukuka Uygunluk Nedenleri

Suçun varlığı için dış dünyada gerçekleşen bir insan fiili gerekli olmakla birlikte, bu suç fiilinin ihlal edici olması da şarttır³⁸. Bir başka deyişle, dış dünyada failin gerçekleştirdiği maddi fiilin, hem soyut suç tipine uygun olması hem de söz konusu normla çatışma içinde bulunması gerekmektedir.

a. Meşru Savunma

Kişinin kendisine veya bir yakınına yönelmiş haksız bir saldırıya karşı kendisini ölçülü ve orantılı şekilde savunması durumunda TCK m.25/1’de düzenlenen meşru savunma hukuka uygunluk nedeni söz konusu olur. Mülga TCK döneminde görevi yaptırmamak için direnme suçu bakımından haksız saldırı haline gelen kamu görevlisinin yetki aşımını ve keyfi hareketlerine karşı direnme cezanın azaltılması veya ceza verilmemesi sebebi olarak öngörülmüştür³⁹. Mülga TCK’nın mehzaz düzenlemesinde ise yetki aşımı ve keyfi hareketlere karşı direnmenin, görevi yaptırmamak için direnme suçu kapsamında cezalandırılmayacağı düzenlenmiştir⁴⁰. TCK’nın 265. maddesinde ise bu tür bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öğretide meşru savunmanın, kamu görevlisinin görevi dolayısıyla yaptığı bir göreve karşı direnmenin, haksız bir saldırıya direnme olamayacağından m.265 kapsamındaki suç bakımından söz konusu olamayacağı yönünde görüşler mevcuttur⁴¹. Aksi yöndeki görüşe göre, kamu

³⁷ Y. 18. CD., E. 2015/19442, K. 2016/9153, 2.5.2016, (Lexpera).

³⁸ Selahattin Keyman, “Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 40, no. 1 (1988), 132.

³⁹ 765 sayılı TCK’nın m.258/4 hükmü: “Eğer memur haiz olduğu salahiyet hududunu tecavüz ederek veya keyfi hareketlerle bu muameleye (görevi yaptırmamak için direnme) sebebiyet vermiş ise fail hakkında geçen maddelerdeki ceza dörtte bire kadar indirileceği gibi icabına göre ceza büsbütün de kaldırılabilir.”

⁴⁰ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 178.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Mille ve Devlete Karşı Suçlar*, 120.

⁴¹ Kangal, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme,” 523-524. Kangal, kamu görevlisinin görevinde yetki aşımı veya keyfi hareketine karşı direnmenin meşru savunma kapsamında değerlendirilebileceğini ancak buradaki meşru savunmanın

görevlisinin görevini yapması sırasında yetkisini aşmaya veya keyfi hareketlerde bulunmaya hakkı olmadığı için haksız saldırı haline gelmiş fiillerine karşı meşru savunma mümkündür⁴².

Yargıtay da görevi yaptırmamak için direnme suçu bakımından meşru savunmanın mümkün olduğunu kabul etmektedir. Yargıtay 4. Ceza Dairesi verdiği bir kararda, ceza muhakemesi tedbirlerinden olan ve kural olarak hâkim kararı gerektiren aramanın, karar olmadan gerçekleştirilmesine karşı direnme durumunda meşru savunma hükümlerinin uygulanması gerektiğine hükmetmiştir⁴³.

b. Diğer Hukuka Uygunluk Nedenleri

Kanunun hükmü ve amirin emri başlıklı TCK m.24'te düzenlenen görevin yerine getirilmesi hukuka uygunluk nedeninin şartları sağlanmışsa m.265'teki suç bakımından söz konusu olabileceği söylenebilir. Aynı şekilde öğretilerdeki genel kabul TCK m.25/2'de düzenlenen zorunluluk hali hukuka uygunluk nedeninin, m.265'teki suç bakımından mümkün olduğu yönündedir⁴⁴.

---

direnme suçu açısından değil; cebir, tehdit veya kasten yaralama suçları açısından söz konusu olacağını değerlendirmiştir.

⁴² Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 178.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 121.; Şık ve Şık, *Görevi Yaptırmamak için Direnme Suçu*, 120-121.

⁴³ Toroslu ve Feyzioğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 283-284.; “Sanığın, üzerini aramak isteyen yakınan polis memuruna yumrukla vurmak suretiyle direndiğinin iddia ve kabul edilmesi, CYY'nin 119. maddesi uyarınca sanığın üzerinde kural olarak hakim kararı olmadan arama yapılamaması, tanıklar Ali ve İrfan ile yakınanın, sanığı aramak istediklerinde kendisine mahkeme kararı gösterdiklerini söylemelerine karşın bahsi geçen kararın dosyada mevcut olmaması karşısında; yakınanın yerine getirmesi gereken hukuka uygun bir görev bulunup bulunmadığının tespiti açısından sanığa gösterildiği ifade edilen mahkeme kararının varsa dosyaya konulması ve kanıtlar birlikte tartışılarak sonucuna göre TCY'nin 29. ya da 25/1. maddelerinin uygulanma olanağının bulunup bulunmadığı da değerlendirildikten sonra sanığın hukuki durumunun belirlenmesi...” Y. 4. CD., E. 2009/10254, K. 2011/8079, 8.6.2011, (Lexpera).

⁴⁴ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 179.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 121.

TCK'nın m.26/1 hükmüne göre kişinin hakkını kullanması bir hukuka uygunluk nedenidir. Kamu görevlisinin görevini yaptırmamak için direnme niteliğinde bir hakkın kullanılması, Anayasanın m.83/2 hükmüne göre kural olarak “...Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.” yasama bağımsızlığı kapsamındaki milletvekilleri bakımından söz konusu olabilir⁴⁵.

Kamu görevlisinin görevini yapmaması için direnilmesine rızası, görevi üzerinde tasarruf yetkisi bulunmadığı için söz konusu olamaz⁴⁶. Bu bakımdan TCK'nın m.26/2 hükmünde düzenlenen hak sahibinin rızası hukuka uygunluk nedeni, m.265'teki suç bakımından uygulanamaz.

B. Manevi Unsur

Maddi unsura yönelik bu açıklamaların ardından manevi unsur da incelenmelidir. Kast ve taksir biçiminde ortaya çıkan manevi unsur; işlenen fiilin, faile psikik yönden bağlanabilmesi şeklinde tanımlanabilir⁴⁷. Suçlar kural olarak kasten işlenirler, bir suçun taksirle işlenmesi için kanunda açık hüküm bulunması gereklidir⁴⁸. Görevi yaptırmamak için direnme suçunun taksirli hali düzenlenmediği için taksirle işlenemez. Kast TCK m.21/1' göre “...suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.” Öğretiye göre m.265'teki suçunun işlenebilmesi özel kastı gerektirmektedir⁴⁹. Failin suç fiilini, belli bir amaç doğrultusunda

⁴⁵ RG, 20.10.1982 S. 17844; “...kanun bir hükmü ile bir görevin yerine getirilmesini diğer hükmü ile ise buna direnilmesini emredemez.” kabulüyle hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebinin m.265 kapsamındaki suç bakımından uygulanamayacağı görüşü için bkz. Şık ve Şık, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, 122.

⁴⁶ Kangal, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme,” 525.; Şık ve Şık, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, 121-122.

⁴⁷ Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 201. Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 270.

⁴⁸ Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 217.; Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/593), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf>

⁴⁹ Arslan, “Memura Aktif Mukavemet Suçu,” 48.; Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 179.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 121.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1145.; Gültekin,

işlemesi olarak tanımlanabilecek özel kastın⁵⁰ “*Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla*” ifadesinden dolayı m.265 açısından da ortaya çıktığı düşünülebilir. Ancak Yargıtay’a göre genel kast yeterlidir⁵¹. 265. maddedeki suçun işlenebilmesi için failin kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek için cebir veya tehdit ile direnmesi yeterli olduğundan dolayı Yargıtay’ın kararına katılıyoruz⁵².

Suçun görevi yaptırma amacına yönelik olması bakımından öğretide, suçun geciktirme veya yavaşlatma amacına yönelik olması durumunda m.265’teki suçun oluşmayacağı değerlendirilmiştir⁵³. 265. maddedeki suçun oluşması bakımından direnilen görevin yapılmaması amacının gerçekleşmesi aranmadığından ve kamu görevlisinin görevini geciktirme ve yavaşlatma sonucunu doğuran cebir ve tehdidin de görevi yaptırmamaya elverişli olabileceğinden dolayı öğretideki bu görüşe katılmıyoruz.

III. NİTELİKLİ HALLER

A. Yargı Görevi Yapanlara Karşı İşlenmesi

TCK’nın 265. maddenin 2. fıkrasına göre “*Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi halinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.*” Yargı görevini yapan kişiler m.6/1,d’deki tanıma göre “*...yüksek mahkemeler, adli ve idari mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar...*”dır. Öğretiye göre idari görevde bulunan yargı görevlileri, yargı görevi yapmadıkları için bu kişilere karşı görevi yaptırmamak için direnme durumunda bu nitelikli hal söz konusu olmayacaktır⁵⁴. Arbulucular ve uzlaştırmacılar bakımından ise öğretiyeye göre bu nitelikli halin uygulanması mümkün değildir⁵⁵.

Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265), 41.; Şık ve Şık, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, 111-112.

⁵⁰ Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 226-227. Hafızoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 278.

⁵¹ Y. 18. CD., E. 2018/3363, K. 2019/15355, 4.11.2019, (Lexpera).

⁵² Soyaslan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 779.

Özel kasta ilişkin açıklamalar için bkz. Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 226-227.

⁵³ Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 120.; Kangal, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme,” 521-522.;

⁵⁴ Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 77-78.

⁵⁵ Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 77-78.

Hukuk düzenimizde arabulucular zaten avukat olduğu için arabuluculara karşı icra ettikleri kamu hizmetini yaptırmamak için direnme durumunda bu nitelikli halin uygulanması gerekeceği görüşündeyiz. Her ne kadar 6. maddede sayılmadığı için tek başına arabuluculuk sıfatı arabuluculara karşı suçun işlenmesi durumunda bu nitelikli halin uygulanmasına imkân vermese de özellikle dava şartı arabuluculukta, arabulucuların icra ettikleri kamu hizmeti kapsamında kanunen düzenlemekle yükümlü oldukları sonuç tutanağının yargı faaliyetine etkisi göz önüne alınmalıdır⁵⁶. Arabulucuların görevlerini yapmalarını engellemeye yönelik m.265'teki fiillerin bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilmesini mümkün kılacak şekilde m.6/1,d'ye arabulucuların eklenmesi gerekmektedir.

B. Tanınmayacak Hale Gelerek veya Birden Fazla Kişi Tarafından Gerçekleştirerek İşlenmesi

265. maddenin 3. fıkrasına göre “*Suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle ... işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.*” Öğretiye göre failin kendisini tanınmayacak hale getirmekte başarılı olması bu nitelikli halin uygulanması bakımından aranmamalıdır, fail bu çabasına rağmen tanınmış olsa da bu nitelikli hal uygulanacaktır⁵⁷.

Aynı fıkrada düzenlenen bir diğer nitelikli hal olan “*Suçun ... birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hali...*” bakımından öğretiyeye göre kişilerin suçu birlikte işlemeye yönelik önceden bir kararının bulunması gerekmez⁵⁸. Öğretideki hâkim görüşe göre bu nitelikli halin uygulanabilmesi

⁵⁶ Murat Aybars Tunca, *İş Uyuşmazlıklarında Türkiye’de ve Farklı Hukuk Düzenlerinde Arabuluculuk*, (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2023), 60-61.

⁵⁷ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 180.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 122.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 462.; Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 78-79.

⁵⁸ Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 464.; Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 79.; Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 180.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 122.

için bu suçun en az iki kişi tarafından birlikte işlenmesi, yani müşterek fail olmaları gerekmektedir⁵⁹.

C. Silahla veya Olan/ Var Sayılan Suç Örgütlerinin Korkutuculuğundan Yararlanarak İşlenmesi

265. maddenin 4. fıkrasında görevi yaptırılmamak için direnme suçunun “...silahla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi hali...” cezayı arttıran nitelikli hal olarak öngörülmüştür. Hükümdeki silah deyiminden TCK m.6/1,f bendine göre “...Ateşli silahlar, ...Patlayıcı maddeler, ...Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet, ...Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler, ... Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler...” anlaşılmalıdır. Öğretiye göre silahın korku yaratmaya elverişli olması söz konusu nitelikli halin uygulanması bakımından yeterlidir⁶⁰.

265. maddenin 4. fıkrasında cezayı ağırlaştıran diğer bir neden olarak “...var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi hali...” düzenlenmiştir. Öğretide bir kısım yazar suçun örgüt adına işlenmesi gerektiğini savunmaktadır⁶¹. Ancak bir örgütün

⁵⁹ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 180.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 122.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 464.; Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 80.; Farklı yönde iştirakin derecesinin önemli olmadığı yönündeki görüş için bkz. Arslantürk, *Zimmet, İrtikap, Rüşvet ile Görevi Kötüye Kullanma, Direnme, Görevli ve Görev Suçları*, 338.

⁶⁰ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 181.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 123.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1144.; Silahın teşhir edilmesi gerektiği, üzerinde bulundurma nitelikli halin uygulanması için yeterli olmadığı yönünde Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 82; Silah yokken var gibi göstermenin nitelikli halin uygulanması için yeterli olmadığı yönünde bkz. Arslantürk, *Zimmet, İrtikap, Rüşvet ile Görevi Kötüye Kullanma, Direnme, Görevli ve Görev Suçları*, 340.

⁶¹ Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 181.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 123.

korkutucu etkisinin kullanılması ile m.265/1'deki suçun işlenmesi durumunun bu nitelikli halin uygulanması bakımından yeterli olacağının kabulü gerekir. Suçun örgüt adına işlenmesi veya örgütün gerçekten var olması nitelikli halin uygulanması bakımından bir şart olarak düzenlenmemiştir. Düzenlemenin açık hükmü gereği gerçekte var olmasa da var sayılan örgütün korkutucu gücünden yararlanma halinde bu nitelikli halin uygulanması gerekir⁶².

IV. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A. Teşebbüs

Teşebbüs kavramı, TCK'nın 35. maddesinde, "*Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçta elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.*" biçiminde açıklanmıştır. Kamu görevlisinin görevini yapmaması için direnmek üzere cebir veya tehdidin icrası ile yukarıda belirttiğimiz gibi sırf hareket suçu olan m.265'teki suç tamamlanır⁶³. Öğretide bir kısım yazar görevi yaptırmamak için direnme suçuna teşebbüsün mümkün olmadığını savunmuştur⁶⁴. Ancak katıldığımız görüşe göre görevi yaptırmamak için direnme suçu sırf hareket suçu olduğu için teşebbüsün gerçekleşmesi zor olsa da tehdit veya cebirin icra hareketleri parçalara bölünebilir ise teşebbüsün mümkün olduğunun kabulü gerekir⁶⁵.

B. İştirak

Suç tipinde aranan sayıdan fazla kimsenin, iştirak iradesiyle ve birlikte suç fiilini gerçekleştirmeleri durumunda, suçun iştirak halinde işlenmesi söz konusu olacaktır⁶⁶. Öğretide vurgulandığı üzere görevi yaptırmamak için

⁶² Karşı görüş için bkz. Şık ve Şık, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, 105-107. Yazarlar, var sayılan bir örgüt kabulü için var olduğu yönünde kamuoyunda bir kabul olan örgüt olması gerektiğini belirtmişlerdir.

⁶³ Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 527.

⁶⁴ Arslantürk, *Zimmet, İrtikap, Rüşvet ile Görevi Kötüye Kullanma, Direnme, Görevli ve Görev Suçları*, 362.

⁶⁵ Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 320-321.; Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 527-528.; Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1145.; Gültekin, *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, 93-94.; Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 177 dn.313.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 120 dn.283.

⁶⁶ Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 322. Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 344.

direnme suçuna her türlü iştirak mümkündür. Yukarıda incelediğimiz gibi, öğretilerdeki hâkim görüşe göre sadece müşterek faillik durumunda suçun cezasının arttırılmasını gerektiren m.265/3'te düzenlenen suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesine ilişkin nitelikli halin uygulanması gerekir.

C. Suçların İçtması

1. Bileşik Suç

TCK'nın 42. maddesinin "*Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fül sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.*" hükmü gereği, m.265'teki suçun unsurları olan cebir ve tehdit fillerinden dolayı fail ayrıca mahkûm edilemez. Nitekim Yargıtay yerel mahkemenin kararını "*...Somut olayda sanığın katılanı tekme atmak suretiyle yaralamak ve diğer polis memurlarının müdahalesi sonucu ayrıldığı esnada sarfettiği sözlerle tehdit etmek şeklindeki eyleminin bir bütün halinde 5237 sayılı Kanun'un 265 inci maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğu gözetilmeden tehdit ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarından ayrı ayrı mahkûmiyet hükümleri...*" kurmasından dolayı bozmuştur⁶⁷.

Özel bir içtima hükmü niteliğinde olan m.265/5 gereğince görevi yaptırmamak için direnme suçunun işlenmesi sırasında "*...kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda...*" gerçek içtima söz konusu olur ve faile hem görevi yaptırmamak için direnme suçundan hem de kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinden ceza verilir⁶⁸.

2. Zincirleme Suç

TCK m.43'te düzenlenen zincirleme suç hükümleri, görevi yaptırmamak için direnme suçu bakımından şartların sağlandığı durumlarda uygulanır⁶⁹. Öğretilerde bir kısım yazar m.43/1 hükmünün "*Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla*

⁶⁷ Y. 4. CD., E. 2023/12582, K. 2023/21021, 13.9.2023, (Lexpera).

⁶⁸ Keklik, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," 287.

⁶⁹ Keklik, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu," 289-290. Keklik, m.43/3 gereği kasten yaralama bakımından zincirleme suç hükümleri uygulanmıyorken, cebir bakımından uygulanabilmesinin, ceza adaletsizliğine yol açtığı şeklinde eleştirmiştir.

işlenmesi durumunda...” ifadesinden hareketle bir kamu idaresinin aynı görevinin farklı zamanlarda gerçekleştirilmesine karşı tek bir karar kapsamında direnilmesi durumunda m.43/1 hükmünün uygulanması gerektiğini savunmaktadır⁷⁰. Karşı yöndeki görüşe göre m.43/1’in açık düzenlemesi gereği zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için aynı kişiye karşı işlenmesi arandığından farklı kamu görevlilerine karşı suçun işlenmesi durumunda m.43/1’in uygulanması mümkün değildir⁷¹.

TCK m.43/2 gereği, bir suçun birden fazla kişiye karşı aynı davranışla işlenmesi durumunda da zincirleme suça ilişkin hükümler uygulanır, yani tek ceza verilir ve bu ceza artırılır⁷². Görevi yaptırmamak için direnme suçunun birden fazla kamu görevlisine karşı işlenmesi durumunda m.43/2’nin uygulanmaması Yargıtay’a göre bozmayı gerektirmektedir⁷³. Yargıtay ile aynı yönde öğretide bir kısım yazar da suçun mağdurunun kamu idaresi yanında kamu görevlisi olduğundan bahisle m.43/2’nin uygulanabileceğini savunmaktadır⁷⁴. Kamu görevlisini, kamu idaresi ile birlikte suçun mağduru kabul eden görüşü benimsediğimiz için m.43/2’nin, görevi yaptırmamak için direnme suçunun birden fazla kamu görevlisine karşı işlenmesi durumunda uygulanabileceği görüşüne katılıyoruz.

⁷⁰ Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1146.

⁷¹ Kangal, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme,” 537.; Hafizoğulları ve Eşitli, *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, 177.; Hafizoğulları ve Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, 120.

⁷² Toroslu ve Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 369-372.

⁷³ Yargıtay’ın m.43/2’nin görevi yaptırmamak için direnme suçu bakımından uygulanmayacağına ilişkin yerleşik uygulamasının 2010 sonrası değiştiğini eleştiren 2023 yılında verilen bir kararın karşı oyu için bkz. Y. 4. CD., E. 2021/13848, K. 2023/20950, 13.9.2023, (Lexpera).

⁷⁴ Kangal, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme,” 538.; Yargıtay’ın mülga TCK dönemindeki içtihatlarında tek bir görevin yerine getirilmesine karşı direnildiği için tek bir suç olduğunu kabul ettiğine ilişkin bkz. Tezcan, Erdem ve Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 1145 dn.641.; Aynı yönde suçun birden fazla kamu görevlisine karşı işlenmesi durumunda dahi sadece kamu idaresine karşı işlendiği için içtima hükümlerinin uygulanamayacağı hakkında bkz. Arslantürk, *Zimmet, İrtikap, Rüşvet ile Görevi Kötüye Kullanma, Direnme, Görevli ve Görev Suçları*, 338, 360. Arslantürk her ne kadar bu görüşü savunsa da çalışmasının devam eden kısmında görevi yaptırmamak için direnmenin birden fazla kamu görevlisine karşı işlenmesi durumunda TCK m.43/2’nin uygulanması gerektiğini belirtmiştir.

3. Fikri İçtima

Görevi yaptırmamak için direnme için gerçekleştirilen fiiller ayrıca farklı bir suçun oluşmasına sebebiyet veriyorsa TCK'nın 44. maddesinde "*İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.*" biçiminde düzenlenen fikri içtima hükümleri gereğince fail en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılır. Öğretide, TCK'nın 277 maddesinde düzenlenen yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçu ile m.265/2'de düzenlenen nitelikli hale ilişkin düzenlemelerinin uygulanmasına ilişkin "*...ihlal edilen veya tehlikeye sokulan...*" hukuksal değer belirlenerek bir belirleme yapılması gerektiğini belirtmiştir⁷⁵. Dolayısıyla, bu belirme doğrultusunda, fikri içtima hükümlerinin uygulanması gündeme gelebilecektir.

SONUÇ

Görevi yaptırmamak için direnme suçunun kapsamının pasif direnme fiillerinin suç olmaktan çıkarılması ile daraltılmasının Anayasa'nın 17. maddesine göre kişinin dokunulmazlığının esas olması bakımından olumlu bir gelişme olduğu söylenebilir. Pasif direnmenin 2911 sayılı Kanun 32. maddesine göre suç teşkil etmesinin Anayasa'nın 34. maddesinde korunan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının hayata geçmesi önünde bir engeldir.

Yargı kararlarına sıklıkla yansıyan, kamu görevlisinin görevini yaptırmamak için "Haritadan yer beğen.", "Seni sürdürürüm.", "Sen benim kim olduğumu biliyor musun, benim arkam kuvvetlidir." ve "Tanıdıklarım önemli mevkilerde, ayağını denk al." gibi tehdit söylemlerine ilişkin Yargıtay'ın failin tehditlerini gerçekleştirebilecek kudrete sahip olup olmamasına göre karar vermesinin, kamu görevlisinin iç huzurunun korunması bakımından olumsuz bir yaklaşımdır. Kamu görevlilerinin söz konusu söylemde bulunan kişinin bağlantılarını bilme imkanının olmaması ve coğrafi güvencelere sahip olmaması göz önüne alındığında söz konusu tehditlerin görevi yaptırmamak için direnme suçunu gerçekleştirmeye elverişli olduğunun kabulü gerekir.

---

⁷⁵ Kangal, "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme," 540.

KAYNAKÇA

- Arslan, Çetin. "Memura Aktif Mukavemet Suçu ve Bazı Suçlarla İçtimai Sorunu." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 51, no. 2 (2002): 35-78.
- Arslantürk, Mustafa. *Zimmet, İrtikap, Rüşvet ile Görevi Kötüye Kullanma, Direnme, Görevli ve Görev Suçları*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Artuk, M. Emin, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin ve Ü. Kerim Çakır. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Baş, Eylem. *Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Cüni, Sinan. "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu." *İstanbul Barosu Dergisi* 92, no. 3 (Mayıs-Haziran 2018): 239-46.
- Dönmezer, Sulhi. *Ceza Hukuku Özel Kısım: Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1981.
- Gültekin, Enes. *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu (TCK m.265)*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Hafizoğulları, Zeki ve Ezgi Aygün Eşitli. *Kamu Görevlisinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*, Ankara: Us-A Yayıncılık, 2014.
- Hafizoğulları, Zeki ve Muharrem Özen. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Us-A Yayıncılık, 2016.
- Hafizoğulları, Zeki ve Muharrem Özen. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*, Ankara: Us-A Yayıncılık, 2016.
- Kangal, Zeynel Temel. "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme." İçinde *Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan*, Ed. Ayşe Nuhoglu, 491-542. İstanbul: Beta Yayınları, 2014.
- Katoğlu, Tuğrul. "Ceza Hukukunda Biçim ve İçerik", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, no. 1 (2022), 135-45.
- Katoğlu, Tuğrul. "Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 61, no. 2 (2012), 657-94.
- Keklik, Ramazan. "Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu." *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19, no. 4 (2015): 259-95.
- Keyman, Selahattin. "Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 40, no. 1 (1988), 121-71.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Orhan, Uğur. *Suçun Maddi Konusu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.

- Soyaslan, Doğan. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Legem Yayınevi, 2023.
- Şık, Gülay Tunç ve Hüseyin Şık. *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve Rıfat Murat Önok. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017. Toroslu, Nevzat ve Haluk Toroslu. *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2023.
- Toroslu, Nevzat ve Metin Fevzioglu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- Toroslu, Nevzat. *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- Tunca, Murat Aybars. *İş Uyuşmazlıklarında Türkiye’de ve Farklı Hukuk Düzenlerinde Arabuluculuk*, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2023.